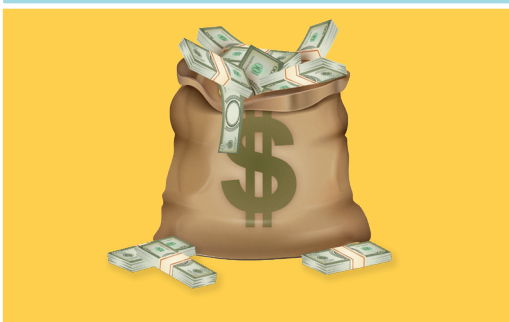

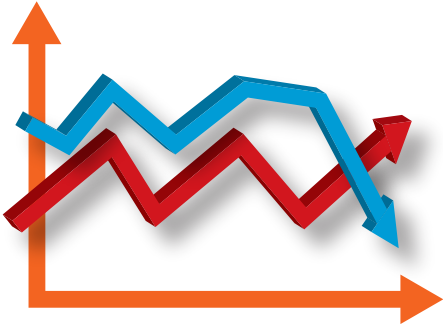

3.
SINIF

FINANSAL OKURYAZARLIK

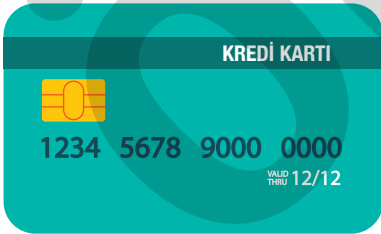

TEK
YAYINCILIK

3.
SINIF

FINANSAL OKURYAZARLIK

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

MEHMET AKİF ERSOY

*Tam bağımsızlık ancak
ekonomik bağımsızlıkla olur.*

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

Parayı Tanıyalım.....	7
Bilinçli Tüketici	13
İhtiyaçlar - İstekler	21
Reklam Kampanyaları	27
Zamanı Planlamak.....	31
Tasarruf	37
Birikim	41
Banka	45
Geri Dönüşüm.....	49
Sağlığımız	53
Tarım ve Hayvancılık	57
Turizm	61
Çalışma Notlarım	64

Mustafa Kemal Atatürk Gazi Orman Çiftliği'nde. (04 Temmuz 1929)

FARKINDALIK SORULARI

1. Paramız olmadan ihtiyaçlarımızı karşılayabilir miyiz?
.....
2. Paralar hangi maddeden yapılır? Düşüncelerimizi aşağıya yazalım.
.....
3. Para yapımında neden farklı maddeler kullanılır?
.....

Para Nedir?

Para, alışverişlerimizde kullandığımız bir araçtır. Alışveriş sırasında ulaşmak istediğimiz ürünler bizim amacımızdır.

Hayatımızı sürdürebilmek için bazı temel ihtiyaçlarımız vardır. **Para, temel ihtiyaçlarımıza ulaşmamızı sağlayan en önemli araçtır.** Günlük yaşantımızda paraya pek çok kez ihtiyaç duyarız. Su içmek, otobüse binmek, yiyecek almak, lunaparka gitmek gibi... Bütün bunları karşılayabilmek için paraya gereksinim duyarız. Aldığımız ürün ve hizmetlerin karşılığı olarak para ödenir.

Para Bulunmadan Önce Alışveriş Nasıl Yapılırdı?

Çok eski zamanlarda para henüz bulunmamıştı. **Peki para olmadan sizce alışveriş nasıl yapılırdı?** Aşağıya düşüncelerinizi yazar mısınız?

.....

.....

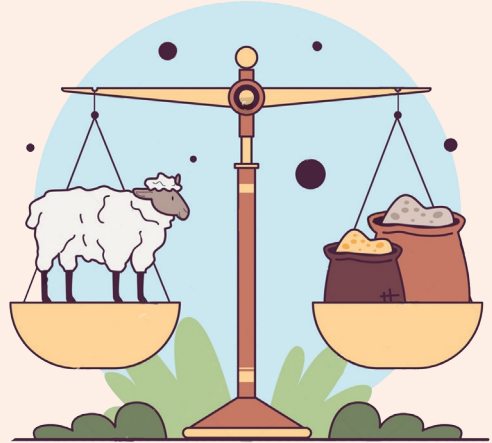
Takas Nedir?

Para bulunmadan önce insanlar takas yöntemi ile alışveriş yapıyorlardı. Takas, malların değiş tokuş yapılmasıdır. Elinde ihtiyacından fazla ürün olan kişiler, bir başkası ile ürünlerini değiştiriyor yani takas yapıyorlardı. Örneğin elinde ihtiyaç fazlası buğday olan bir kimse, bunu verip karşılığında kumaş alıyordu.

PARANIN BULUNMASI

Takas yöntemi ile alışveriş zor oluyordu. İnsanlar bazen değiş tokuş yapacak ürün bulmakta zorlanıyordu. Elinde fazla balık olan bir kişi ekmeğe ihtiyaç duyduğunda elinde fazla ekmek olan birini bulamıyordu. Ya da bulsa bile o kişinin balığa ihtiyacı olmuyordu. Bu yüzden insanlar, alışverişleri için bir araç düşünmeye başladılar.

Sonunda Anadolu'da yaşayan **Lidyalılar** denilen bir uygarlık parayı buldu. O günden sonra alışverişler para ile yapılmaya başlandı. Böylece alışveriş yapmak kolaylaştı.

UYGULAMA YAPALIM

Düşünelim – Yazalım

1. Yan taraftaki görselde nasıl bir alışveriş yapılmaktadır? Düşüncelerinizi ve yorumunuzu aşağıya yazınız.

2. Paranın bulunmadığı zamanlarda yaşadığınızı düşünün. Elinizde ihtiyacınızdan fazla elma ve buğday var. Ancak sizin zeytinyağına ihtiyacınız var. Elinde fazla zeytinyağı olan bir kişiye gidiyorsunuz, zeytinyağına karşılık olarak elma vermek istiyorsunuz. Ancak, elinde zeytinyağı olan kişi size, "Benim elmaya ve buğdaya ihtiyacım yok. İpek kumaşa ihtiyacım var." diyor.

Bu durumda, zeytinyağını alabilmek için ne yaparsınız? Aşağıya yapacaklarınızı kısaca yazınız.

ARA ETKİNLİK

Birlikte Yapalım

1. Paranın bulunmasından önce alışveriş nasıl gerçekleşiyordu? Aşağıya yazalım.

.....

.....

2. İnsanlar parayı icat etmeye neden ihtiyaç duymuşlardır? Aşağıya yazalım.

.....

.....

ÜLKELERİN PARALARI

Para, bir ülkenin bağımsızlık sembolüdür. Her bağımsız ülke kendi parasını basar. Paraların üzerinde, o ülkenin önemli kişileri ve değerlerinin resimleri bulunur.

PARAMIZI TANIYALIM

Paramızın adı Türk lirasıdır. Türkiye’de para basma görevi Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir. Bunun dışında başka kişi, kurum ya da kuruluşların para basması yasaktır.

Para basma, rastgele yapılamaz. Bir ülkede ne kadar üretim yapılırsa o kadar para basılabilir.

Türkiye bağımsız bir ülkedir. Her bağımsız ülke gibi bizim de kendi paramız vardır. Paralarımızın bir yüzünde bizim en büyük değerimiz olan Mustafa Kemal Atatürk'ün resmi bulunur. Diğer yüzünde yine bizim için önemli olan değerlerin resimleri yer alır.

ARA ETKİNLİK

Birlikte Yapalım

Paralarımızın ön yüzünde Mustafa Kemal Atatürk'ün resmi bulunur.

Aşağıda verilen kâğıt paraların arkasında hangi değerlerimiz olduğunu noktalı yerlere yazınız.

- 5 TL :
- 10 TL :
- 20 TL :
- 50 TL :
- 100 TL :
- 200 TL :

Darphane Nedir?

Para basılan yere **darphane** denir.

Çok eski dönemlerde kâğıt para yoktu. Para basımı için altın, gümüş ve diğer madenler kullanılıyordu. Bu madenlerin üzerine kuvvetli baskı uygulanarak para basılıyordu. Yani para yapılacak maden darb ediliyordu. Bu yüzden para basılan yerin ismi darphane olarak günümüze kadar gelmiştir.

1. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına (D), yanlış olanlara (Y) yazalım.

- () Para, bir alışveriş aracıdır.
- () Bağımsız ülkelerin kendi para birimleri vardır.
- () Parayı Sümerler denilen bir uygarlık bulmuştur.
- () Para icat edilmeden önce insanlar alışverişlerini takas usulü ile gerçekleştiriyordu.
- () Takas usulü ile alışveriş yapmak hem çok kolay hem de çok pratik oluyordu.
- () Paramızın her iki yüzünde de Mustafa Kemal Atatürk'ün resmi bulunur.
- () Paralar, "madenî" ve "kâğıt" olmak üzere ikiye ayrılır.

2. Aşağıdaki ifadelerde bırakılan boşlukları verilen kelimelerden uygun olanları ile dolduralım.

Lidyalılar

üretim

bağımsızlık

darphane

basma

takas

- ★ Malların değiş tokuşu ile yapılan alışverişe denir.
- ★ Parayı ilk kez, Anadolu'da yaşamış bir uygarlık olan bulmuştur.
- ★ Bir ülkede ne kadar yapılıyorsa o kadar para basılır.
- ★ Ülkemizde para görevini Merkez Bankası yürütür.
- ★ Para basılan yere denir.
- ★ Para, bir ülkenin sembolüdür.

3. Bozuk para olmasaydı, alışverişlerimizde ne gibi zorluklar ya da kolaylıklar yaşardık? Aşağıya açıklamasını yapınız.

.....

.....

.....

.....

FARKINDALIK SORULARI

1. Tüketim ne demektir? Aşağıya yazalım.
.....
2. Tüketici kime denir? Aşağıya yazalım.
.....
3. Alışveriş yaparken özellikle nelere dikkat etmek gerekir?
.....
4. Bir ürün satın alacağınız zaman ilk önce fiyatına mı kalitesine mi bakarsınız?
.....

Tüketici

Çeşitli ürünleri satın alarak tüketen kişiye **tüketici** denir. Üretilen ürünlerin kullanılması ise **tüketim** olarak adlandırılır.

Hepimiz birer tüketiciyiz. Günlük yaşantımızda pek çok şeye ihtiyaç duyarız. İhtiyaç duyduğumuz bu şeylere para ödeyerek sahip oluruz. Yiyecek alıp tüketiriz. Kalem, defter, kitap alarak bunları kullanır ve tüketmiş oluruz. Giysi alırız, bunları kullanarak eskimelerine sebep oluruz ve tüketiriz.

ALİŞVERİŞ YAPARKEN NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

Tüketiciler alışveriş sırasındaki davranışlarına göre ikiye ayrılır.

- a. Bilinçli tüketici
- b. Bilinçsiz tüketici

Son Kullanma Tarihi

Üretilen tüm gıda ürünleri bir süre sonra bozularak sağlığa zararlı hâle gelir. Bozulmuş ürünleri tükettiğimizde farklı sağlık sorunları yaşayabiliriz. Bu nedenle bilinçli bir tüketici olarak satın alacağımız gıda ürünlerinin son kullanma tarihine bakmalıyız. Böylece hem sağlığımızı koruruz hem de paramızı boşa harcamamış oluruz. **Unutmayalım; son kullanma tarihi her ürünün ambalajı üzerinde yazar.**

Satın alacağım ürünlerin son kullanma tarihine her zaman bakırım.

İhtiyaç Duyulan Ürünleri Satın Almak

Bilinçli bir tüketici, gerçekten ihtiyacı olan ürünü satın alır. İhtiyacı olmayan bir ürün olarak parasını boşa harcamaz.

İhtiyacımız olmayan bir ürünü genellikle kullanmayız. Kullanmadığımız bir ürüne verdiğimiz para da boşa harcanmış olur. Bilinçli tüketici, parasını boşa harcamaz.

Şimdilik buna ihtiyacım yok anneciğim. Almasak da olur. Ben bilinçli bir tüketiciyim.

UYGULAMA YAPALIM

Düşünelim – Yazalım

1. Yan taraftaki görseli inceleyelim. Görsel ne anlatmaya çalışıyor olabilir? Yorumlayıp aşağıya yazalım.

2.

Yukarıdaki görsellerde verilen kişilerin bilinçli tüketici olduğunu söyleyebilir miyiz? Neden? Yorumumuzu aşağıya yazalım.

.....

.....

.....

.....

Fiyat Araştırması Yapmak

Aynı ürün farklı yerlerde farklı fiyata satılabilir. Bilinçli tüketiciler fiyat araştırması yapar. Aynı ürün nerede daha ucuz satılıyorsa alışverişini oradan yapar. Böylece daha fazla para ödemek zorunda kalmaz. Parasının bir kısmı cebinde kalır.

ARA ETKİNLİK

Birlikte Yapalım

1. Aşağıda verilenlerden hangileri bilinçli tüketici davranışı değildir? Başına (X) işaret yapalım.

- () Emel, bir mağazada gördüğü mavi elbiseyi ihtiyacı olup olmadığını hiç düşünmeden hemen satın aldı.
- () Ahmet'in kışlık botları eskidiği için kendine yeni bir bot aldı.
- () Esra markete gittiğinde sevdiği ürünleri hiç incelemeyen market sepetine atmaya başladı.
- () Aleyna marketten hiç ihtiyacı olmadığı hâlde bol miktarda meyve ve sebze aldı.
- () Suna Hanım televizyon almadan önce farklı mağazaları gezerek televizyon fiyatlarını araştırdı.

**Satın Alınacak Ürünün
Bütçeye Uygun Olması**

Bazen çok beğendiğimiz bir ürün olur. Ancak ürünün fiyatı çok pahalıdır. Cebimizdeki para ya da bütçemiz bu ürünü almaya uygun olmayabilir. Bütçemize uygun olmayan ürünü satın almak daha sonra bizi zor durumda bırakabilir. Bilinçli tüketiciler, bütçelerini aşan ürünleri satın almazlar. Cebimizdeki bütün parayı tek bir ürün için harcamak da bütçemizi aşan bir alışveriştir. Bu nedenle bir ürün alduğımızda cebimizde para kalmasına dikkat etmeliyiz.

Gıda Ürünlerinin Taze Olması

Üretildikten ya da dalından koparıldıktan bir süre sonra ürünler tazeliğini yitirir. Tazeliğini yitirmiş ürünlere bayat denir. Bayat gıda ürünleri kısa süre sonra kullanılmaz hâle gelir. Bu durumdaki bir ürünü tüketirsek sağlık sorunları yaşar ya da tüketmeden çöpe atarız. Çöpe giden her ürün boşa gitmiş para demektir. Bilinçli bir tüketici olarak paramızı korumamız gerekir. Paramızı korumak için de özellikle meyve ve sebze alırken taze olmasına dikkat etmeliyiz.

BUNLARI BİLELİM

Besinler tazeliğini yitirdikçe görünüşleri bozulur. Pek çok meyve ve sebzeye baktığımızda taze mi bayat mı olduğunu anlayabiliriz. Ancak bazı besin maddelerine baktığımızda bunu anlayamayız. Böyle durumlarda birtakım deneyler yapabiliriz. Örneğin bir yumurtanın taze mi bayat mı olduğunu baktığınızda anlayabilir misiniz?

Yumurtanın taze ya da bayat oluşu bakmakla anlaşılmaz. Ancak onu su içine bırakırsak taze ya da bayat olduğunu anlayabiliriz. Taze yumurta suyun içine bırakıldığında dibine çöker. Bayat yumurta ise suyun yüzeyine çıkar. Böylece yumurtanın taze mi bayat mı olduğunu anlayabiliriz.

TAZE**BAYAT**